

ՔՐՈՆԻԿ

ՁԷՅԹՈՒՆԻ ՈՐԲԵՐՈՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՆԳԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆԸ — Վասմապուռն քանանան ընդունած է մինչև ցարդ հետեւեալ զուամարները, որոնք մէջ կը գտնուին նաեւ Զատիկի օրը մատուռին մէջ հաւաքուած նուիրատուութիւնները .

Տ. Վասմապուռն քանանայ Բիսյարեան, 10 ֆ. Տիդրան խան Գէլեկեան, 50 . խմբագրութիւն «Անահիտ»ի, 10 . 0. Գ. , 10 . Հայ մը, 100 . երկու ազգայիններ, 20 . Պուլկարիայէն ազգային մը, 20 . Հայ մը, 50 . Տիկին Գ. , 20 . պ. Խ. Ներսէսեան, 50 . Ա. , 20 . Տիկին մը, 12 . ՈՅԻ, 20 . Տիկին մը, 20 . Տիկին մը, 20 . ՈՅԻ, 5 . պ. Ս . Ա. նանեանց, 5 . պ. Գրգիւս, 3 . Ուսանող մը, 1.50 . խումբ մը Հայեր, 2,30 . Տ. , 5 . Մ. , 10 . խումբ մը Հայեր, 11 . Տիկին մը, 20 . Թ . եւ Ա. , 10 . Ռ. Մ. , 50 . Գ. Գ. , 20 . Մ. Ա. , 20 . պ. Մեկիդ . Մինասեան եղբարք, 20 . ՈՅԻ, 10 . ՈՅԻ , 20 . Անվերսի ազգայինք, 100 . Լեւոն, 5 . պ. Ն. Ներսէսեան (Ամերիկայ), 5,15 . պ. Թորոս Լաւենան (Պուլկարիա), 5 . Իտալիայէն՝ խումբ մը Հայեր, 31 . Տիկին մը, 40 . ազգաբաժնեւորներ մը, 3 Թիդէ, 1 . — Համագումար, 834,95 :

«Արմէնի»ի վերջին թիւէն հանդիպով կ'իմանանք թէ պ. Զերազ ալեւալլ անձերէ ընդունած է՝ նոյն նպատակին համար՝ 1175,75 :

Ուրեմն այս վայրկեանիս Փարիզի մէջ ընդամենը կայ հաւաքուած՝ 2010,70 ֆր :

Հանգանակութիւնը կը շարունակուի : Ամերիկայի «Զայն Հայրենեացոյն ալ քացած է միեւնոյն նպատակով հտնգանակութիւն մը, որ՝ վստահ ենք՝ Միացեալ Նահանգաց խանդավառ ու ազնիւ Հայութեան կողմէ պիտի քանէ այն ընդունելութիւնը որուն արժանի է : Կիպրոսի մէջ սարքուած երեկոյթը տեղի ունեցեր է, ինչպէս կ'իմանանք մեր թղթաւցէն, եւ զուտ հասոյթ է թողիք քսան ոսկի :

Այն պահուն իսկ ուր «Անահիտ»ի մէջ Է անպատահ Ձէյթունի որբերուն մեր կոչն հրատարակեցինք, միեւնոյն տառն զիմու ըրինք Փաթիժօթեան հաստատութեան գեր-տնօրէն Տր. Ռուրն , պատմելով Ձէյթունի եւ չրականցի մէջ ծաղկախաթի համաճարակին գործած աւերաները, եւ խնդրելով որ պատուաւոր «զրկելու

միջոցներուն» մէջ հաճի մեզ օգնել . մեծանորի գիտունը յանձն առաւ ոչ միայն ամենաապահով միջոցներով հազցնել պատուաստը Ձէյթուն , այլ եւ խոտադաւ ինքն իսկ հայթայթել հարկատր եղած քանակութեամբ պատուաստը Ձէյթունի եւ չրականցի բնակչութեան համար՝ առանց կրօնքի եւ ցեղի խրտրութեան : Այս մարդասիրական որոշումը խորապէս յուզեց Փարիզի Հայերը, ու Տ. Վասմապուռն քանանայն ու թաղական խորհուրդի ատենակցերը նամակով մը Փարիզի հայ գաղութին երախտագրութիւնը յայտնեցին պ. Ռուրն :

Այս լուրը կը հաղորդենք հասարակութեան, նկատելով որ կարգ մը թերթեր հանգանակութեան միակ նպատակը ծաղկախաթին տուալքը առնելը կը համարին եւ կը յայտարարեն թէ արդէն իսկ հաւաքուած գրամները պիտի փութայնեն զրկել՝ այդ նպատակին յատկացնելու համար : Մագկախաթի հարցը կարգադրուած կարելի է նկատել : Հաւաքուած գրամները պէտք յատկացուին Ձէյթունի «որբերուն ապրուստն ու կրթութեան ապահովելու» : Եւ տեսնելով այն ազնիւ ընթացքը զոր օտարաազգի անհմաւորութիւն մը ցոյց կուտայ, կը յուսանք որ մեր ազգայինները կրկնապատիկ եռանդով պիտի ջանան այս հանդեակութիւնը փայլուն յաջողութեամբ մը պսակելու :

Այս առիթով, չենք կրնար մեր զգուանքը յայտնել այն լղբուկ յոգեւածին համար որով վենետիկի Միմուր «Մշակիւն մէջ «կը յայտարարէ եւ կը ծաղրէ» ի նպատակ Ձէյթունի որբերուն եւ հիւանդներուն մեր բացած այս հանգանակութեանը . . .

Միմուր կը գրէ թէ «Անահիտ»ը, ի «Արմէնի»ին հետ մրցանաւ ելլելու համար է որ այդ նպատակով հանգանակութեան է բացել . աւել տուաւ է . մենք «Փիւնիկի»ի հրատարակութիւնէն ներշնչուած՝ այդ գաղափարն ունեցանք, եւ ուրոյն յաւելուածով մը տպեցինք մեր կոչը աւելի ուշադրութիւն հրաւիրելու համար . մեր այդ կոչը տպուած էր արդէն՝ երբ «Արմէնի»ն հրապարակ ելաւ : Մենք շատ զոն եղանք տեսնելով որ «Արմէնի»ն ալ նոյն գաղափարն ունեցեր էր : Այսպիսի հանգիւթիւն մը բանալըսան փառքի ախաղոս մը չենք համարիր, այլ տարրաւ կան պարտականութեան մը կատարումը . մեր միակ փափաքն այն է որ հանգանակու-

Թիւնը յաջող արդիւնքի մը յանգի՝ այդ կը բաւէ մեզի՝ արժանիքը, փառքը, պարծանքը — եթէ կայ — ուրիշին թող ըլլայ, Բայց այս չէ այդ յօդուածին բուն պօզալի կողմը։ Յօդուածագիրը կը պնդէ թէ բնաւ պէտք չկայ հեղեր Զէյթունի մէջ գաղութ բանալու, պէտք չէ հեղեր Զէյթունցիները «բարակցենք», եւն, եւն ։ Ո՞վ ըսաւ որ մենք Զէյթունի մէջ «համալսարան» բանալ առաջարկեցինք, Զէյթունի որբերը անօթի են, մէջնագը մնացած են, պատապարուելու տեղ մը չունին, հիւանդ են, ու հիւանդանոց կոչուին, այս ցաւալի կացութիւնը դարմանելու համար կոչուած ըլինք հասարակութեան ։ Մեր փափաքն այն էր որ Զէյթունի որբերը ունենան ապաստանարան մը ուր միանգամայն նախնական քիչ շատ կանխաւոր կը իրթութիւն մը ստանան, — ինչ որ վնասակար բան մը չէ վերջապէս՝ եւ է ահա սակետով ։ Ուզեցինք նաեւ որ ծաղկախոտին դարման տարուի, եւ ատոր համար ըլինք ինչ որ կրնայինք ։ Եւ իմա կ'ուզենք — Զէյթունցիներն հեռ. ։ որ փոքրիկ հիւանդանոց մըն ալ հաստատուի հոն ։ եւ եթէ բաւական լուրջ գումարի մը յանգի հանգանակութիւնը, այդ հիմնարկութեան աշակցողներ պիտի ունենանք Ֆրանսայի գիտական շրջապահներն ։ Այս պատճառով առաջարկեցինք գումարները տեղ մը կը կեդրոնացնել եւ մանր մէկանց ղըրկել կամ Պոլսոյ պատրիարքին, կամ Կիլիկիոյ կաթողիկոսին, որպէս զի յատկացունին՝ առանց ցրուելու՝ այդ որոշ եկու. նպատակներուն, կամ զոնէ անոնցմէ մէկ հոտին՝ եթէ գումարներ աւարական ըլլայ ։ Փոխանակ հրատարակելու զգուշի յօդուած մը, ուր Վենետիկի Միմուր, Ռումանսը պապապանելէ յետոյ՝ սայսպիւն ազնիւ ու լուրջ նպատակովն ըացուած հանգանակութեան մը գէժ քար էր նետել, մըրջալը՝ եթէ իրօք հաւատարիմ մնացած ըլլաւ իր հիմնադրին ոգւոյն, պէտք էր որ արձագանգ տար մեր կոչին եւ աջակցէր այս հանգանակութեան ։

Միթիւնկեմ ու Միւնի մէջ ։ Ապրիլ 26ի իրիկունը տեղի ունեցած է մեծ միթիկ մը ի նպատակ հայկական եւ մակեդոնական դասերուն, խօսած են կարգ մը իտալացի անձնաւորութիւններ, ինչպէս եւ պ. Փիէրի Քիլիան, որ մասնաւորապէս հրաւիրուած էր ։ Հոսմի մէջ ալ նմանօրինակ միթիկ մը տեղի ունեցած է ուր խօսած են պպ. Անաթոլ Ֆրանս, Փրոֆ. Սեւրէ, Տէլ Պալցո երեսփոխանը եւ կամ

Անճելօ ար Կուպերնաթիս, որ Chants populaires arméniens հատորին ներածութեանն ներշնչուելով Հայոց պատմական դերը պարզած եւ քանի մը ժողովրդական երգերու իտալական թարգմանութիւնը կարգադրու աւագ է հայ ցեղին նոգերանոթի մը վրայ դառափար մը տալ ։ — Այս միթիկներուն նախանշանաւոր եւ կազմակերպողը եղած է Տր. Լորիս Միլիքեան ըստ որ ։ Փրո Արմինիանի, կազմակերպիչն էր նաեւ Փարիզ գումարուած Շաթթօ տ'օր մեծ միթիկներն ։

Պ. ՄԱՆՈՒԷԼԱՆ ։ Թիֆլիսի լրագրիւններէն կ'իմանանք թէ պ. Մանթաշեան որոշած է երկու միլիոն ֆրանքէն աւելի գումար մը նուիրել Թիֆլիսի մէջ բազմաբուստեան վարժարան մը հիմնելու համար ։

Պ. ԱՐԱՄԵԱՆՆՈ՝ — Կողկասեան մամուլը կը հազարիկ դարձեալ թէ պ. Միլքայէ Արամեանց նուիրած է 100,000 ռուպլի Թիֆլիսի մէջ հիւանդանոց մը հիմնելու համար ։

ՄԱՆՈՒԷԼԱՆ ։ — Փաթէօբեան Հաստատութիւնը մասնաւոր պաշտօն մը յանձնած է եւրոմանց Մանուէլեանին՝ Տր Ռուի աշխատանքին մէջ, Շարունակելով հանդերձ այնտեղ իր անձնական հետախուզութիւնները, Մանուէլեան սկսած է, Հաստատութեան ծանօթ գիտուններէն միոյն՝ Տր. Մորաքսի՝ հետ աշխատակցութեամբ, տեսողական գործառնին վերաբերող այլ եւ այլ խնդիրներու վրայ շարք մը ուսումնասիրութիւններ ։ յոբանջ մէկ քանին հրատարակուեցան արդէն ։

— Պ. ՅՈՒՍԷՓԵԱՆ ։ — Նիւ-Եորքէն մեզի կը հազարներ թէ Տրապիզոնցի հայ երիտասարդ մը, պ. Յովսէփ Յովսէփեան, որ քաղաքին զեւրասական վարժարանին կ'աշակեւորէ տարիէ մը ի վեր յատկին քննութիւնը անցուցեր է շատ փայլուն կերպով, եւ ներկայացման մը մասնակցելով՝ իր ամերիկացի ընկերներէն աւելի ջերմ ընդունելութիւն է գտել ։

— Հայ գրականութիւնը Արիւնդեան լեզուաց վարժարանին մէջ ։ — Այս առաջին տարուան դասերուն մէջ, որոնց վերջինը տեղի ունեցած Մայիս 26ի օրը, պ. Զօպիւեան խօսեցաւ Պէշիկթաշեանի եւ Գամաթ Գաթիպայի գործին վրայ, ու զայս մըն ալ յատկացուց հայկական հին ու նոր տաղանդութեան ։

Le Gérant : Frédéric Macler
Imp. „Anasth.“ A. Tchobanian - 22 Rue Cassel.